

פֶּרֶשֶׁת נְצָבִים-וַיֵּלֶךְ חִינוּךְ? לֹא בַשָּׁמַיִם! ❧

אשר חנן אלקים אותנו, הרבה פעמים אנו מתלבטים כיצד נצליח להעביר את ערכי התורה, והמצוות, המידות הטובות ודרך ארץ באופן הראוי והנכון.

גישה אחת היא - להעביר לילדים את כל הרעיונות הנעלים כפי שאנחנו מבינים ומרגישים אותם. ואם הוא שואל שאלות, ואין בידינו להשיב לו, אנו נוקטים שעליו לקבל את ההוראות והרעיונות כפי ששמע ומותר לו גם לא להבין בשלימות.

ולפי הגישה הזאת, אולי נרצה לספר להם סיפורי צדיקים וגדולי הדורות, באופן שנדגיש במיוחד עובדות מאוד קיצוניות ומעוררי התפעלות, בחושבנו שבדרך זו נצליח לעודד מעלות ומידות מרוממות, כגון שמירת הזמן, התמדת התורה ושמירת העיניים, מידות הוותרנות והענווה, מעלת התפילה בכוונה ובהתפשטות הגשמיות וכו', והסברא - שכך נשאר רושם עז על הילד ולהפעים את לבו נוכח מעשי הגדולה וההתגברות.

אך דא עקא שלפעמים בצורה הזאת, אנו אנו עלולים חלילה לפעול לכיוון ההפוך, כי יתכן שבלבו יבין מסר שונה,

לאמור:

"צדיק קדוש זה הנו אש להבה, והוא בתכלית השלמות, אך אנוכי הקטן, כמה הנני רחוק מכל המעלות הנשגבות הללו, ולכן אין הדבר שייך אלי כלל". ואז אדרבה, במקום לקרב ע"י הסיפור הננו עלולים ח"ו להרחיק נשמה יקרה זו מהשגת מעלה זו.

נפנה אם כן לדרך אחרת:

עלינו לחשוב מחשבות באופן 'שנוריד' את כל הרעיונות הגבוהים וההוראות המופשטות לילד או לנער הצעיר לפי הרמה שלו. והיה אם יבוא הנער, ישאל שאלות וינסה להבין - ובי"אם לא תמצא ידיו די השיב לו, נעריך אותו על שאלותיו ועל דבריו, ונבטיח לו נאמנה לחפש ולמצוא עבורו תשובה ותירוץ ליישב את קושיותיו.

"כִּי הַמַּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לֹא נִפְלֶאת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רִחֶקָה הוּא. לֹא בַשָּׁמַיִם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וַיִּקְחֶה לָנוּ וַיִּשְׁמַעֵנוּ אֶתְּךָ וְנַעֲשֶׂנָה. וְלֹא מֵעֵבֶר לֵיָם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וַיִּקְחֶה לָנוּ וַיִּשְׁמַעֵנוּ אֶתְּךָ וְנַעֲשֶׂנָה. כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְּךָ לַעֲשׂוֹתוֹ". (דברים ל, יא - יד)

מי יעלה לנו. חנוך לנער על פי דרכו! תמונה: הידברות

כשקול השופר מרטיט את הלבבות ודרכו אנו שומעים את קריאתו של השי"ת אלינו: **שפרו** מעשיכם! (ויקרא רבה, כט). אין יהודי שלא מתעורר מתרדמתו וחושב לעצמו - באיזה תחום אתחיל להשתנות?

כהורים וכמורים בוודאי רצוננו להעלות את רמת החינוך שהופקדנו עליו, ולתת את הדעת על הפסוק בפרשתנו "וּמַל ה' אֶלְקֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לִבְּךָ זָרְעָה לְאַהֲבָה אֶת ה' אֶלְקֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ" (דברים ל, ו) ומובא שבימי אלול הקדושים ההתעוררות בתשובה של ההורים משפיעה אף באופן סגולי על הילדים שגם לבבם יתלהט באור התשובה וקרבת אלקים (מובא בכמה ספרים, ע"י בספר 'יגדיל תורה').

יחד עם זה, מובן שגם בפשטות כאשר הילד מכיר ומרגיש בהתקדמות ובהתעלות של הוריו, הרי שבדרך כלל הדבר חורט בו רושם עצום, ועשוי להשפיע גם עליו.

אולם מעבר לדוגמא האישית, כולנו וודאי חפצים בכל לב להנחיל לילדינו את האוצרות וסגולות המלכים שזכינו אנחנו לקבל, ובגשתנו לחינוך הילדים היקרים

כמו כן, לעתים כשנחפוץ לספר על ילד מסוים שהיה כל כך טוב ומושלם... ועשה מעשה הפלא ופלא... יהיה עלינו לזכור שאנו מדברים כעת על מדרגה גבוהה שבעת רחוקה מאוד מִדְרָגַת פרח הצאן שבאזנו אנו מספרים סיפור זה, ונכון שכדאי שהילד 'יידע' שיש מציאות של

'גדלות' והיינו רוצים שיקבל 'מושגים', אך עלינו לחשוב היטב ולהכניס בחשבון גם את שאר השיקולים החינוכיים שהבאנו כאן, העיקר שנזכור תדיר ש'לתקוני שדרתך ולא לעוותי' (כתובת פה.).

וכן בכל פרט בענין לימוד התורה והחדרת השקפת היהדות לתוככי לב הטהור של הנער, תמיד יהיה לפנינו נציב לפנינו את המבחן – מה טוב יותר עבור הנער כדי שהוא יתעלה? מה יביא אותו שהוא יבין ויקבל את הדברים ושהם יפעלו עליו לטובה - זהו השיקול האמתי והיחידי שאמור להעסיק את מוחנו בגישתנו להורות לצעירי הצאן – צאן קדשים.

יעזור ה' ונזכה להבין שתורת ה' מונחת בקרן זוית וכל אחד יכול לגשת אליה, לזכות בה ולהתעלות

עמה השמימה ובאמצעותה לקדש את חיי החולין של היום יום, נאמץ את הדבר מאוד בפינו ובלבבנו כי קרוב הוא אלינו, כך נשכיל גם להגיש, להעביר ולהנחיל את ערכי התורה והקדושה לדור הצעיר, לפי דרגתו ורמתו של כל אחד מצאצאינו.

תפילתנו שנוכה להתברך, להיכתב ולהיחתם בספר החיים למענך אלוקים חיים.

שבת שלום ומבורך. כתיבה וחתימה טובה

גם חשוב לספר לצעיר סיפורים על בני גילו בדווקא, כדי להמחיש לו את קיום ההנהגות בפועל. וגם כשנרצה להלהיב את לבבו ולספר לו מעשי הצדיקים וגדולי עולם, נדגיש את הנקודה שגם הם לא נולדו כמלאכים אלא נאבקו לאורך שנים עד הגיעם לדרגה זו.

וכפי שכבר נודעו בשערים דבריו של רבי יצחק הוטנר זצ"ל בעל ה'פחד יצחק':
'כותבים על גדולי ישראל הגותם, מעלותיהם, מדרגותיהם, מופתיהם, אבל מדוע מתעלמים מלכתוב את דרך עלייתם שהיתה צרופה קשיים וניסיונות לרוב, הלא זה עיקר הלימוד שיש ללמוד מכל גדולי ישראל.'

וכך נוכל 'להשתמש' בסיפור המעשה על מנת לחזק את צעיר הצאן, להעניק לו כוחות להילחם על נפשו ולהתמודד מול הגלים הסוערים של החיים, וללמוד כיצד לעמוד חזק כצור החלמיש גם במקרה של נפילות

חוזרות ונשנות, שזהו גופא קנין עצום עבורו הן לגבי הערך המסוים שאנו משתדלים להעבירו לו, והן לגבי הערך העליון הזה, שבונה אותו ומחזק את 'עמוד השדרה' שלו, שיחזיק מעמד על אף הנסיונות שבדרך.

כמו כן, כלקח מהסיפור, נסבר את אזנו שעלינו לקיים 'מתי יגיעו מעשי' גם ב'נגיעה' בעלמא, דהיינו – ללמוד ממעשיהם ולהתקדם ממצבנו כעת, ולו במשהו, ורק כך בדרגה אחר דרגה נתקדם לכיוון השלמות.

נזכור כי שאיפתנו היא סוף כל סוף, 'לחבר' את הילדים לערכי הקודש, ולכן חשוב שנגיש את המידות והערכים לדרגתם, ושיהיו הדברים מתיישבים על לבם.

חינוך ל'ירח האיתנים'

כשמדובר על "חנך לנער על פי דרכו" (משלי כב, ו) כמה חשוב להעביר את ההרגשות והרעיונות הנשגבים כדי שיתיישבו על לבות הצעירים, כל גיל לפי יכולתו.

וכאן נציג את הדברים בקיצור נמרץ במקום שהיה צריך להאריך, אך סומך הננו על בינת הקוראים החשובים שידעו להבין דבר מתוך דבר, ולדעת את אשר יעשון:

- א. בטרם כל, וכדי שהצעיר לא יתבלבל, חשוב ביותר להסביר ולהטעים לו את סדר הדברים הבסיסיים ביותר מלמעלה - כיצד מתנהלים בימים אלו, כגון: כמות הימים, סדר התפילות, כמה שעות, היכן אוכלים, לעתים הילד לומד ולומד, אך בפועל לא יודע מה בעצם קורה, ואיך, ומתי, ומה בא לפני מה..., ולעתים גם בחור מתבלבל בהגיע המועדים ולא זוכר משנה שעברה את סדר ההלל, ההושענות וכו', ובדרך זאת נמנע הרבה בלבול ומבוכה ונוסיף ישוב הדעת.
- ב. טוב לעתים ללמד גם רעיונות גבוהים במעט, שהם לא מצויים בתוך תחום הבנת הצעיר, למען יידע שקיים כאן עניינים שהם בגדר 'גבוה מעל גבוה', אך בדרך כלל - רצוי וחשוב להסביר את הדברים ולדבר בענייני החגים וימי הרצון הרחמים הסליחות והתשובה באופן המותאם לו, והמוכן לו היטב.
- ג. מרוב משימות ההוראה וההדרכה - חשוב לזכור כי המטרה העיקרית היא 'לחבר' את הילד לכל ענייני הקודש המצויים בירח האיתנים, ולפני כן בימי הרחמים והסליחות, והעיקר 'לנצל' את סגולת ימים אלו לפיתח קשר חם בין צעיר הצאן לבין יוצרו וקונו, ולעורר את אהבתו לבוראו ע"י שיבין שהשי"ת אוהב אותו.
- ד. ולכן אף שחובה שהילד ידע על שכר וגם על עונש, על ספרי חיים וכו', אך אסור לשכוח את המטרה האמתית העומדת לפני עינינו, בדורנו זה, ודי בזה כעת.

- ✓ להזמנת הרצאות למלמדים
 - ✓ להצטרפות לסדנא להורים
 - ✓ להזמנת הסדנא הנוודעת לילדים - למידות טובות, להצלחה בחברה ולכישורי חיים
 - ✓ להצטרפות לקבלת מסרים בחינוך ובהעצמה אישית
 - ✓ להערות והארות -
- הרב דוד רוזנברג**
מכון 'עולמות' - הכשרת צאצאינו לחיים
machonolamot@gmail.com | 0527624095

לזכות הרבים
ניתן לנדב הוצאת גיליון לרגל שמחה,
לרפואה, להצלחה ולנחת מהילדים
כמו כן לעילוי נשמה:
יש לפנות לכתובת מייל:
gilyon.olamot@gmail.com